

Producent biomléka: Přechod na bio pro nás znamená vyšší výkupní ceny, zahraniční odbyt a rozšířenou produkci

Téměř v samém srdci Vysočiny, v malebné přírodě nedaleko Bystřice nad Perštejnem, se pasou na louce krávy chované v ekologickém zemědělství na ekofarmě Rubelit. Ekofarma Rubelit, která se výměrou 1400 hektarů řadí mezi větší ekologické podniky, přešla z konvenční produkce do ekologického zemědělství v roce 2009. Přibližně třetinu výměry tvoří louky a pastviny, zbytek potom orná půda. Ekofarma Rubelit boří mnohé mýty o ekologickém zemědělství a jeho produkci na orné půdě. Svojí činností i mnohým konvenčně hospodařícím sousedům ukazuje, že pokud je půda živá, plná organické hmoty, vyhnojená a s obsahem humusu, je možné dosahovat dobrých výnosů i v období sucha, které v posledních letech sužuje celou Českou republiku.

V osmihonném osevním postupu v kombinaci s meziplošinami tak najdete pšenici, ječmen, tritice, oves, ale také například jetel, kukuřici na siláž, hrách, lupinu, čirok či lusko-obilné směsky nebo potravinářské žito. Stabilní výnosy, dobré výkupní ceny, absence externích vstupů v podobě hnojiv a postřiků v kombinaci s produkcí biomléka a další živočišnou výrobou (hovězího biomasa) se tak ukazují být dobrým ekonomickým modelem a inspirací pro další zemědělce.

Majitelé této farmy, která se zaměřuje právě na produkci biomléka – v objemu cca 1,6 mil. litrů ročně, z čehož je část zpracovávána ve vlastní kontejnerové mlékárně a distribuována v podobě biomléčných výrobků přímo koncovým zákazníkům, jsou zakládajícími členy Družstva ČESKÉ BIOMLÉKO. Družstvo začalo vznikat v roce 2011, za doby tzv. mléčné krize, kdy došlo k rapidnímu snížení výkupních cen mléka, a jeho činnost dobře ilustruje výhody přechodu konvenční mléčné farmy do ekologického zemědělství. „V době, kdy jsme vstupovali do ekologického zemědělství, jsme věděli, že v podstatě nemáme moc jiných možností. Konvenční produkce nás hnala stabilně do ztráty až několika milionů korun za rok. Výkupní cena mléka byla velmi nestabilní. Když se ohlédnu těch téměř 10 let nazpět, bylo to nerozumnější a nejlepší možné řešení. Od té doby, co produkujeme biomléko, nám ekonomika vychází lépe. Díky tomu jsme také vybudovali vlastní faremní mlékárnu a nyní děláme široké spektrum výrobků – od mléka, přes smetanu, jogurty, zákysy, sýry až po maslo. Jsem přesvědčený, že ekologické zemědělství je cesta pro mnoho farem v ČR. Jde jen o to se rozhodnout. Právě to rozhodnutí bývá to nejtěžší,“ říká Ing. Miloš Pátek, který v Rubelitu, s.r.o., působí již od roku 1959, od roku 1994 v pozici jednatele.

Vývoj Družstva ČESKÉ BIOMLÉKO

Červenec 2012 byl pro zakladatele Družstva české biomléko důležitým milníkem. V této době totiž došlo k podpisu smlouvy o odbytu českého biomléka s německým partnerem, v tomto případě mlékárnou Glaeserne Melkerei. Zmíněná smlouva členům družstva garantovala řádově vyšší ceny, než by za litr biomléka

dostali farmáři na českém trhu, a zajištění odbytu. „Cena biomléka je v Německu kalkulována jinak než například v ČR. Tato skutečnost je otázkou několika posledních let. Do té doby dostávali zemědělci za produkci biomléka příplatek ke konvenční ceně, stejně jako je tomu v ČR. Padala-li cena konvenčního mléka, padala pochopitelně také výkupní cena biomléka, přestože příplatek za bio byl stále stejný. Poté se situace změnila a biomléko začalo mít svoji

vlastní kalkulaci ceny, odvislou do jisté míry od realizační ceny na trhu. Od té doby je výkupní cena biomléka víceméně stabilní, protože poptávka po něm také,“ doplňuje k cenám biomléka na německém trhu Kateřina Urbánková, manažerka Svazu PRO-BIO.

V roce 2017 to pro Družstvo díky spolupráci s mlékárnou Glaeserne například znamenalo 14 889 744 kg dodaného českého biomléka na německý trh. V prvním roce spolupráce s německým odběratelem přítom družstvo začínalo na dodávce 1 734 902 kg biomléka ročně. Každým rokem potom tato čísla rostla a stejně tak kvalita dodávaného biomléka. Procento průměrného tuku v dodávaném mléku v roce 2018 je 4,20 % a průměrná bílkovina je na 3,427 %, přičemž 75% členů Družstva české biomléko produkuje v kvalitě Q.

V první vlně dodávalo do Německa pouze osm farmářů z Vysočiny, během let se k nim však přidalo přes 20 dalších farem a statků různé velikosti. Do Družstva se také stále hlásí noví zájemci o členství, což ukazuje na jasnou ekonomickou výnosnost produkce biomléka a možnosti zajištění jeho odbytu.

Biomléko je jednoduše lepší

Produkce biomléka přináší také další výhody. Krávy z ekologických chovů se běžně dožívají více než osmi laktací. Díky tomu může sedlák zpeněžit i kusy, které by jinak využíval na rychlou obnovu stáda. Extenzivní způsob chovu se projevuje také v dobrém zdravotním stavu krav, čímž se ušetří za veterináře a farma produkuje pochopitelně kvalitnější mléko. Řada farem navíc přechází na homeopatickou léčbu, která přináší další možné benefity. Alfou a omegou nejen zdravotního stavu

stáda, ale i doживosti, je samozřejmě výživa a kvalitní krmení. Bez dobrého osevního postupu a dobré agrotechniky, včetně správného načasování, a kvalitní půdy, se pochopitelně v ekologii neobejdete. Pastva je pak samozřejmostí stejně jako velkým benefitem. „V ekologickém zemědělství si nemáte čím vypomoci. Ideální ekofarma funguje na principu uzavřeného koloběhu živin. Když neděláte to, co máte, včas a na poli vám vyběhne plevel, už to zpátky nevezmete a to stejné platí o škůdcích. Prevence je pro ekologické zemědělství nezbytná,“ doplnila Urbánková.

Biomléko získané od krav z pastevního chovu obsahuje 2krát až 3krát více (dle kvality mléka) beta-karotenu a až o 68 % více omega-3 mastných kyselin než mléko od krav z běžného chovu. ➡

Humánnější působ porážky

Na počátku června se uskutečnila Bioakademie 2018 v Poděbradech, kde se v rámci odborné diskuze potvrdilo, že ekologickým farmářům velmi záleží na kvalitním způsobu života chovaných zvířat a jejich tzv. animal welfare – zachování dobrých životních podmínek hospodářských zvířat. Odborníci se shodli, že omráčení a usmrcení skotu přímo na pastvě je nejhumánnější způsob porážky. Součástí tohoto přístupu je také humánní způsob porážky zvířete, a tím je podle zúčastněných odborníků porážka zvířete přímo na pastvě.

Na Bioakademii 2018 vystoupili zástupci tuzemské Státní veterinární správy i zástupci z Německa, kteří prezentovali praktické zkušenosti s porážkou na pastvě z německých biochovů. Následná diskuze ukázala, že tuzemští sedláci mají o masnou produkci velký zájem, ač je jim často vytýkána malá produkce a zaměření na export zástavu.

„Z řad ekologických sedláků zaznamenáváme velký zájem o zajištění finalizace masné produkce a dodávání biomasa na trh přímo spotřebitelům. O tom svědčí i hojná účast na Bioakademii. Problémem však je, že ekologickému zemědělství chybí produkční kapacity a jatka často zachází se zvířaty způsobem, který naprosto neodpovídá přístupu a smýšlení našich sedláků. Převážení

zvířat na často velmi vzdálená jatka je pro zvířata stresující, pro sedláky logisticky náročné a biomaso tím navíc ztrácí na hodnotě. To by mohla vyřešit právě porážka skotu přímo na pastvě, kdy je kvalita masa zachována,“ říká manažerka PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců Kateřina Urbánková k porážce střelnou zbraní na pastvě.

Při porážce střelnou zbraní na pastvě není zvíře stresováno převozem na jatka a je usmrceno bez strachu přímo na pastvě, kde zatím trávilo celý svůj život. U porážky je přítomen jak sedlák, tak většinou veterinář a profesionální střelec. Po omráčení je zvíře následně vykvrveno v přistaveném boxu, který slouží jako „detašované pracoviště jatek“ a maso je potom odvezeno na zpracování. Okolo stojící zvířata nezaznamenají nic nezvyklého a vše probíhá bez zbytečného utrpení zvířete.

„Porážka skotu na pastvě střelnou zbraní je jednoznačně nejhumánnějším způsobem porážky. Zvíře není dopředu stresováno a do masa se tak neuvolňují stresové hormony. To ocení nejen ekologičtí sed-

➔ Díky tomu, že jsou krávy produkující biomléko chovány dle zásad ekologického zemědělství, vykazuje také biomléko nižší hodnoty pesticidů a zbytkových antibiotik. Všechny výše popsané benefity dělají z biomléka čím dál silnější artikl na trhu a zvyšují jeho poptávku. Pro více informací o možnostech přechodu z konvenčního zemědělství na ekologické, můžete navštívit stránky <http://eagri.cz/public/web/biomleko/>.

O projektu Biomléko

Projekt Ministerstva zemědělství na podporu produkce a odbytu biomléka v ČR probíhá v letech 2017–2019 a prostřednictvím veřejné zakázky je realizován Svazem ekologických zemědělců PRO-BIO. Hlavními pilíři projektu je poradenství pro konvenční podniky a stávající ekologické podniky, výměna zkušeností mezi sedláky, posouzení dopadu ekologického hospodaření na kvalitu vody a půdy, vytvoření praktických příruček a materiálů pro mléčné ekologické podniky.

Kateřina Urbánková
a Kristýna Vobecká

FOTO – Sylva Horáková

(O ekohospodářství Rubelit byla zveřejněna reportáž v Bio 5/2015.)

PRODÁVÁME BIO ZÁSTAVOVÁ SELATA

přeštíckého černostrakatého
prasete

Hmotnost cca 25 kg.

Cena 95 Kč za kg živé hmotnosti bez DPH.

„Nenamáhejte se s rýčem,
vypusťte přeštíka! Vaše pole
či zahradu nepoznáte ☺☺“

Objednávky mailem na info@biofarma.cz

láci, ale také samotní kuchaři a následně konzumenti masa,“ říká Urbánková. Legalizace porážky skotu střelnou zbraní na pastvě pro sedláky se řeší napříč celou Evropskou unií. V současnosti není tento způsob porážky v ČR legální a pro jeho prosazení bude třeba legislativních změn na úrovni Evropské komise, za což se zaslouží také v Německu, Francii, Rakousku nebo právě v České republice.

„Legislativa musí reflektovat potřeby praxe. Říká-li praxe, že je potřeba změna pravidel ve způsobu porážky, musí to zákonodárci zohlednit a veterinární správa akceptovat. Věřím, že společnými kroky se podaří tento způsob porážky v budoucnu uvést do praxe v mnoha zemích v rámci EU,“ doplnila Urbánková.

Bioakademie 2018 se uskutečnila díky finanční podpoře Ministerstva zemědělství.

TZ

FOTO – redace Bio